

Accountantsverslag

Gemeente Gemert-Bakel

7 juni 2023

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Gemert-Bakel
t.a.v. gemeenteraad
Ridderplein 1
5421 CV Gemert

Eindhoven, 7 juni 2023

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2022**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 van de Gemeente Gemert-Bakel.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in november 2022 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2023 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2022.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijk wethouder.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente Gemert-Bakel voor de voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

T.M.M. van Lierop RA MSc
Extern accountant

M.H.J. van Heeswijk RA MSc
Manager

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting	4
----------------------------	---

2. Ons oordeel	7
----------------	---

3. Bevindingen jaarrekening 2022	
1. Begrotingsrechtmatigheid	12
2. Aanbestedingsrechtmatigheid	13
3. Grondexploitaties	14
5. Voorzieningen groot onderhoud	16
6. Jeugdhulp en Wmo	18
7. Overige bevindingen	19

4. Overige aspecten	21
---------------------	----

5. Bijlages	
1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa	23
2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO	25

<i>Totaal aantal pagina's</i>	<i>27</i>
-------------------------------	-----------

1. Management samenvatting

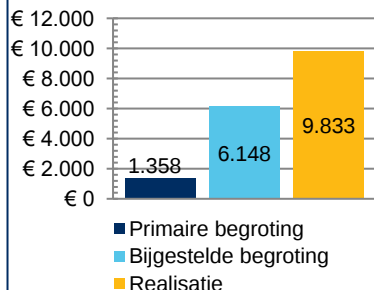
Ons oordeel

Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2022 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Rechtmatigheid		-	-	De verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn tevens in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen en zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving zoals opgenomen in het door de raad vastgestelde normenkader.
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen .
SISA bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. Op grond hiervan melden wij dat geen fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

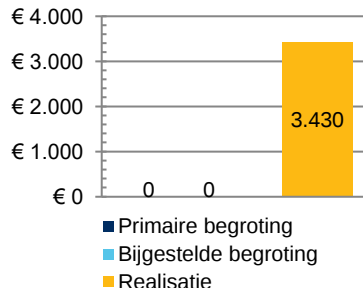
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

Het gerealiseerde **resultaat vóór mutatie reserves** (saldo baten en lasten) bedraagt € 9,8 miljoen positief. Het eigen vermogen van de gemeente neemt per saldo toe met dit bedrag.

In de bijgestelde begroting werd nog rekening gehouden met een resultaat vóór mutatie bestemmingsreserves van € 6,1 miljoen positief. Dit betekent een additioneel voordeel ten opzichte van de bijgestelde begroting van € 3,7 miljoen. De belangrijkste voordelen zien toe op opvang Oekraïne (€ 1,2 miljoen), afval (€ 716.000) en Beschermd Wonen (€ 1,4 miljoen). Deze voordelen zijn verrekend in de reserves en voorzieningen waardoor deze niet terugkomen in het resultaat na reserves.

Het **resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 3,4 miljoen positief. Bij alle programma's zijn per saldo minder lasten gerealiseerd. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

• Vrijval voorziening wethouders	€ 765.000 (programma Algemene zaken)
• Hogere uitkering gemeentefonds	€ 610.000 (programma Financiën & Vastgoed)
• Voordeel rente	€ 571.000 (diverse programma's)
• Voordeel sociaal domein	€ 419.000 (programma Sociaal Domein & Volkshuisvesting)
• Voordeel sportparken en MFA's	€ 372.000 (diverse programma's)
• Overig	€ 693.000 (diverse programma's)

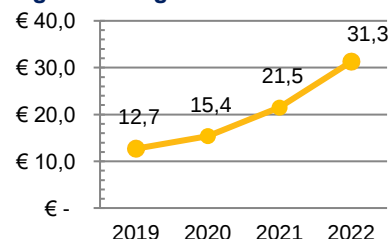
In algemene zin is een positief resultaat in lijn met de landelijke tendens. Dit heeft deels te maken met incidentele toegekende budgetten door de rijksoverheid. Bij uw gemeente valt daarnaast op dat een belangrijk deel van het resultaat wordt veroorzaakt door projecten die niet of vertraagd zijn uitgevoerd en doorlopen naar 2023. Wij adviseren om het ambitieniveau en de mate waarin projecten kunnen worden gerealiseerd goed op elkaar af te stemmen.

Bovenstaande afwijkingen zijn voornamelijk als incidenteel aangemerkt. Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De verwachting is overigens dat de gemeente de komende jaren met forse kostenstijgingen wordt geconfronteerd (onderwijs, inflatie, personele kosten alsook verbonden partijen).

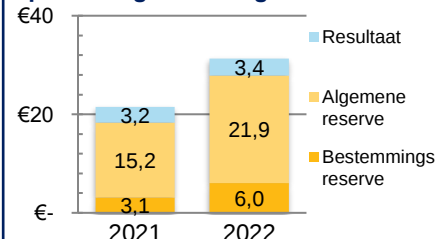
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

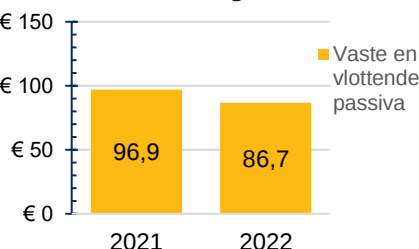
Eigen vermogen in € mln

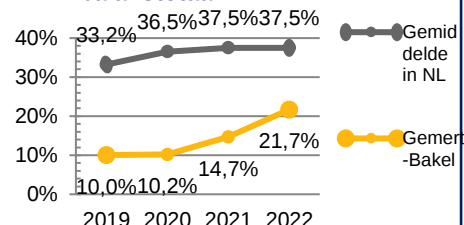
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente Gemert-Bakel neemt toe met € 9,8 miljoen als gevolg van het positieve resultaat voor bestemming en bedraagt € 31,3 miljoen eind 2022. De bestemmingsreserves nemen met € 3,0 miljoen toe. De belangrijkste mutatie betreft de dotatie aan de reserve overheveling van € 3,4 miljoen. Deze reserve wordt benut om middelen van het ene naar het andere jaar over te hevelen. Wij hebben de dotaties en onttrekkingen gecontroleerd en daarbij geen onrechtmatigheden aangetroffen.

De totale **externe financiering** (vast en kortlopend) bedraagt eind 2022 € 86,7 miljoen. Hiertegenover staan door de gemeente verstrekte langlopende leningen groot € 21,2 miljoen. De aanwezige liquiditeiten zijn beperkt. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose en besluitvorming is op korte termijn geen nieuwe financiering noodzakelijk. Eventueel benodigde financiering is afhankelijk van het uitvoeren van het investeringsprogramma zoals opgenomen in de begroting 2023.

De financiële positie van de gemeente laat de afgelopen jaar een verbetering zien, onder andere gemeten naar het kengetal solvabiliteit. De totale **weerstandscapaciteit** van de gemeente bedraagt eind 2022 op basis van de paragraaf weerstandsvermogen € 21,9 miljoen (2021: € 15,2 miljoen). Dit is volgens de paragraaf voldoende om de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's ad € 13,4 miljoen af te dekken.

In de begroting 2023 is een investeringsprogramma opgenomen van circa € 100,0 miljoen voor met name huisvesting onderwijs, wegen en riolering. Wij hebben geadviseerd om de risico's en het effect op de financiële positie van de gemeente (waaronder benodigde financiering) nauwkeurig te monitoren.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																
Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2022 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in het controleprotocol. Wij hebben hierbij geen rekening gehouden met het feit dat de werkelijke lasten hoger uitvallen ten opzichte van de begroting. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven. <table><tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr><tr><td>Fouten</td><td>1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 84.115.000</td><td>€ 841.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 84.115.000</td><td>€ 2.523.000</td></tr><tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>10% van de goedkeuringstolerantie</td><td>-</td><td>€ 84.000</td></tr></table>		Grondslag	Omvang	Tolerantie	Fouten	1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 84.115.000	€ 841.000	Onzekerheden	3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 84.115.000	€ 2.523.000	Rapporteringstolerantie	10% van de goedkeuringstolerantie	-	€ 84.000
	Grondslag	Omvang	Tolerantie														
Fouten	1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 84.115.000	€ 841.000														
Onzekerheden	3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 84.115.000	€ 2.523.000														
Rapporteringstolerantie	10% van de goedkeuringstolerantie	-	€ 84.000														

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting					
Controleverschillen	In de jaarrekening 2022 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.					
	Omschrijving	Getrouwheid / Rechtmatigheid	Omvang fout	Richting	Omvang onzekerheid	Verwijzing
	Aanbestedingsrechtmatigheid	Rechtmatigheid	€ 35.000	-	-	H. 3.2
	Vaststellen levering zorg	Getrouwheid en rechtmatigheid	-	-	€ 252.000	H. 3.5
	Overschrijding investeringskredieten	Rechtmatigheid	€ 81.000	-	-	H. 3.1
	Totaal getrouwheidsoordeel		-	-	€ 252.000	-
	Totaal rechtmatigheidsoordeel		€ 116.000	-	€ 252.000	-

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening . De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke belangrijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Optimalisatie financiële verantwoording	Over het algemeen vinden wij de kwaliteit en leesbaarheid van de informatieverstrekking en financiële verantwoording toereikend. Het inzicht dat de stukken geven in de financiële ontwikkelingen zou naar onze mening nog verder kunnen worden vergroot. Op dit moment zijn inhoudelijke toelichtingen niet altijd op dezelfde plek gepresenteerd als het cijfermateriaal waarop ze betrekking hebben. Dit zou kunnen worden verbeterd door de cijfers per programma en eventueel per taakveld te presenteren (begroting, begroting na wijziging, baten/lasten/mutatie reserves en voorzieningen). Het inzicht kan daarnaast worden verbeterd door de afwijkingen van het resultaat voor mutatie reserves ten opzichte van de begroting toe te lichten en vervolgens een analyse op te nemen van de mutaties in de reserves (afwijking ten opzichte van de begroting). Inhoudelijke verklaringen voor belangrijke afwijkingen worden hierbij opgenomen en sluiten zichtbaar aan op de gepresenteerde cijfers.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen die met name toezien op het inkoopproces en de invulling van de verbijzonderde interne controle functie in relatie tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij constateren dat hiervoor in de organisatie aandacht voor is.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.3); • De waardering van voorzieningen, in het bijzonder voor de voorzieningen groot onderhoud gebouwen, sport en wegen (zie bevinding 3.4); • De inschatting van inbaarheid van (debiteuren) vorderingen en de getroffen voorziening voor oninbare posities; • De financiële verwerking van uitkomsten van lopende juridische procedures zoals de claim Attero (zie bevinding 3.6); • De inschatting van de diverse nog te verrekenen bedragen inzake de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • GR Senzer: bijdrage € 18,9 miljoen (inclusief doorbelasting BUIG-, participatie en TOZO middelen); • GR Peeltgemeenten: bijdrage € 1,9 miljoen; en • GR Blink: bijdrage € 2,6 miljoen. Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept) jaarcijfers 2022 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. In dit verband wijzen wij u op het volgende: • Wij begrijpen dat bij GR Blink een extern onderzoek is afgerond als onderdeel van het strategisch traject. Dit onderzoek gaat onder andere in op de rechtmatigheid van de huidige samenwerkingsvorm binnen GR Blink. Aanvullend heeft Prezzero aangekondigd de samenwerking in GR Blink te beëindigen. Op dit moment is de inrichting en juridische vormgeving van de dienstverlening in de toekomst nog onzeker. Deze situatie is ons inziens toereikend toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.
SiSa-bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De hierna volgende tabel voor 'fouten en onzekerheden' kunt u gebruiken voor het aanleveren van gegevens aan het CBS.

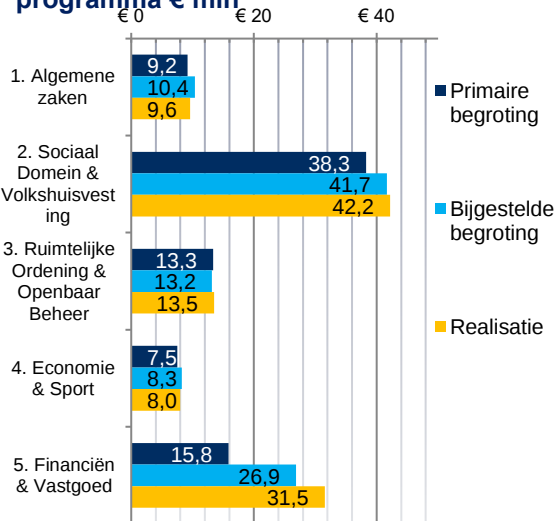
3.1 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bevinding

Lasten en dotatie reserves per programma € mln

In het kader van de controle hebben wij onderzoek verricht op overschrijdingen van lasten ten opzichte van de begroting.

- De overschrijding op programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting (overschrijding € 540.000) wordt veroorzaakt door hogere lasten TOZO uitkeringen (afrekening TOZO 2021) welke worden gecompenseerd door hogere baten.
- De hogere lasten op programma 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer van € 378.000 hebben betrekking op het storten van het voordelig resultaat op riolering in de voorziening conform de beleidsregels.
- De overschrijding op programma 5 Financiën & Vastgoed (overschrijding € 4,7 miljoen) wordt met name veroorzaakt door hogere lasten op grondexploitaties. Deze hogere lasten worden gecompenseerd met hogere baten.

Ten aanzien van de investeringen hebben wij de volgende kredietoverschrijdingen geconstateerd:

- Integraal gebiedsplan Bakel-Milheeze € 662.000 (hiertegenover staan baten van € 619.000). Wij hebben begrepen dat dit krediet in 2023 wordt afgesloten.
- Herinrichting Annastr/W. de Haasstr € 51.000 (hiertegenover staan baten van € 13.000)

Per saldo bedraagt de totale kredietoverschrijding € 81.000. Dit is als onrechtmatigheid aangemerkt voor ons oordeel.

3.2 Aanbestedingsrechtmatigheid

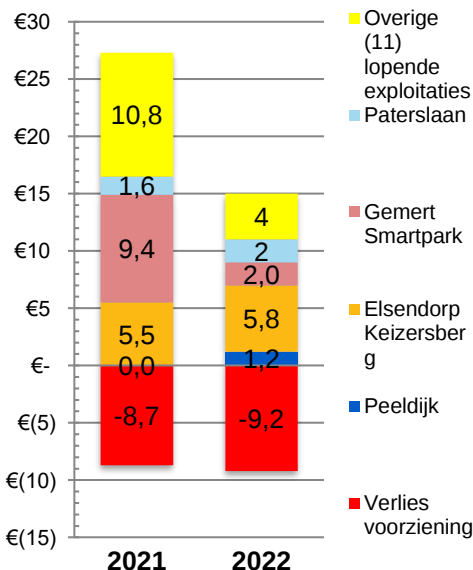
Aanbestedingsrechtmatigheid	
Inkoop en aanbesteding	Bevinding
	In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn onze controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Dit betekent dat wij primair controleren op inkopen boven de Europese drempel van € 215.000 (exclusief BTW) voor leveringen en diensten en € 5,4 miljoen (exclusief BTW) voor werken en dat enkel constatering op het gebied van de Europese aanbestedingswetgeving een effect hebben op ons rechtmatigheidsoordeel. Tijdens de jaareindecontrole hebben wij de inkoopanalyse over het gehele boekjaar 2022 ontvangen en hierop onze eigen controlewerkzaamheden verricht. Op basis van deze controlewerkzaamheden constateren wij het volgende: • Vanuit vorig jaar resteert een bekende rechtmatigheidsfout ten aanzien van de proeftuin Elsendorp. De hiermee samenhangende inkooplasten van € 35.000 zijn als onrechtmatigheid aangemerkt voor ons oordeel omdat de Europese drempels worden overschreden. Wij hebben begrepen dat deze opdracht inmiddels is afgerond en in de toekomst niet tot verdere afwijkingen gaat leiden. • Bij diverse andere inkoopstromen is gedurende de jaren een toename van de kosten zichtbaar (onder andere verwerking groenafval) waardoor de Europese drempel meerjarig wordt benaderd. Wij hebben geadviseerd de rechtmatigheid en de inkoopwijze van deze dossiers te monitoren.

3.3 Grondexploitaties

Grondexploitaties

Grond
exploitatie

Bevinding

Het **netto geïnvesteerd vermogen** (na aftrek voorziening) in de grondexploitaties bedraagt ultimo 2022 € 10,4 miljoen (2021: € 17,4 miljoen) en neemt af vanwege de gerealiseerde verkopen. Deze positie bestaat uit de totale waarde van onderhanden projecten (€ 14,9 miljoen), de op derden te verhalen kosten (€ 4,7 miljoen) en de voorziening voor verlieslatende exploitaties (€ 9,2 miljoen). De belangrijkste mutaties in 2022 betreffen:

- Verkopen -/- € 5.749.000 (m.n. Smartpark)
- Ontvangen exploitatiebijdragen -/- € 3.054.000 (Smartpark)
- Openen nieuwe grondexploitaties + € 1.695.000 (Peeldijk en Bolle Akker II)
- Afsluiten grondexploitatie de Fuik -/- € 1.669.000
- Diverse bijgeschreven kosten + € 2.038.000 (m.n. Smartpark en Paterslaan)
- Toename verliesvoorziening -/- € 515.000 (m.n. Keizersberg)
- Tussentijdse winstneming + € 302.000

Het **risicoprofiel** van de grondexploitaties neemt af door de daling van het geïnvesteerd vermogen. De belangrijkste risico's schuilen nog in de projecten Smartpark Gemert en Keizersberg Elsendorp en hangen samen met respectievelijk de nog te ontvangen exploitatiebijdrage en de te realiseren verkopen. Op de overige exploitaties zijn de risico's beperkt. De totale gekwantificeerde risico's (€ 1,1 miljoen) dienen te worden afgedekt met de algemene reserve bouwgrond (€ 5,7 miljoen).

De **verliesvoorziening** is toegenomen met € 515.000 voornamelijk als gevolg van een bijstelling van de eindwaarde van grondexploitatie Elsendorp Keizersberg. Dit hangt samen met de rentekosten en hoge inflatie.

3.3 Grondexploitaties

Grondexploitaties	
	Bevinding
Gemert-Smartpark	Het totaal geïnvesteerde netto vermogen in Gemert-Smartpark bedraagt ultimo 2022 € 2,0 miljoen (2021: € 9,4 miljoen). Dit betreft zowel investeringen in eigen grondexploitatie als op derden te verhalen kosten. De verwachte eindwaarde bedraagt € 1,4 miljoen en ligt in lijn met voorgaand jaar. Het toekomstige exploitatierisico hangt op dit project met name nog samen met het ontvangen van een exploitatiebijdrage door derden van € 3,8 miljoen. Deze exploitatiebijdrage is verschuldigd op het moment een omgevingsvergunning afgegeven wordt voor de gronden in het exploitatieplan. De vooruitzichten van de uitgifte van gronden en op derden te verhalen kosten zijn op basis van huidige inzichten goed.
Elsendorp Keizersberg	Het netto geïnvesteerd vermogen in de exploitatie Elsendorp Keizersberg bedraagt € 4,7 miljoen (2021: € 5,5 miljoen). De eindwaarde is nadelig bijgesteld als gevolg van hogere rentekosten en kostenstijgingen. Hierdoor is de voorziening toegenomen naar € 1,2 miljoen. Het exploitatierisico op dit project hangt nog samen met de te realiseren verkopen van € 6,4 miljoen.
Nieuwe grond exploitaties	In 2022 zijn twee nieuwe grondexploitaties geopend, namelijk Bolle Akker fase II (Bakel) en Peeldijk (Milheeze) . Beide grondexploitaties betreffen bedrijventerreinen, hebben een looptijd tot 2032 en hebben een positieve eindwaarde.
De Fuik	In 2022 is grondexploitatie de Fuik Handel afgesloten omdat hierin geen sprake meer is van een ontwikkeling. De gronden en opstallen van de Fuik zijn gewaardeerd onder de materiële vaste activa tegen de taxatiewaarde. De taxatiewaarde was lager dan de boekwaarde van de grondexploitatie waardoor een verlies is genomen van in totaal € 398.000. Wij stemmen in met de waardering.
Doorrekening en	Wij hebben de doorrekeningen en tussentijdse winst van de grondexploitaties uitvoerig gecontroleerd en stemmen in met de gehanteerde uitgangspunten en waardering.
VPB	Het grondbedrijf van de gemeente Gemert-Bakel kwalificeert in fiscale zin als ondernemersactiviteit en is derhalve belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (VPB). Er is een vaststellingsovereenkomst getekend met de belastingdienst. Op basis van de doorrekening door een extern deskundige wordt over 2022 geen VPB last verwacht vanwege verrekenbare verliezen uit het verleden.

3.4 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente Gemert-Bakel heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen etc.) equalisatievoorzieningen gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2022 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Stand 31-12-2022 (plan)	Stand 31-12-2022 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen *)	2018-2027	€ 2.270.000	€ 2.613.000	+ € 343.000
Onderhoud sport *)	2020-2023	€ 479.000	€ 668.000	+ € 189.000
Onderhoud gebouwen	2022-2031	€ 925.000	€ 925.000	n.v.t.
Vervanging riolering **)	2018-2027	€ 6.305.000	€ 6.753.000	+ € 448.000

*) De voorzieningen sport en met name wegen zijn ultimo 2022 hoger dan de ramingen in de oorspronkelijke plannen. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het groot onderhoud zoals opgenomen in het plan is verzet naar latere jaren.

***) De voorziening riolering is bedoeld om tarieven te equaliseren en is daarmee geen 'zuivere' onderhoudsvoorziening. De voorziening riolering dient enerzijds voor het onderhoud en anderzijds ter equalisatie van de tarieven.

3.4 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

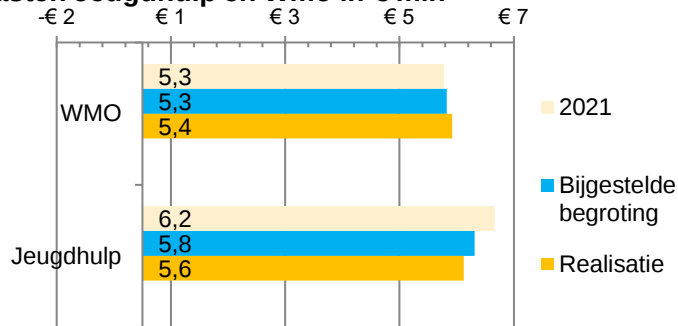
Ten aanzien van de voorzieningen groot onderhoud merken wij het volgende op:

- Het onderhoudsplan wegen dateert uit 2018 en wij constateren met name voor wegen sterk stijgende prijzen. Het destijds gehanteerde prijsniveau komt niet meer overeen met het huidige prijsniveau en de korte termijn verwachting. Dit leidt naar verwachting tot hogere kosten en een hogere noodzakelijke dotatie aan de voorziening. Wij hebben geadviseerd in de actualisatie van de onderhoudsplannen hiermee rekening te houden.
- Voor een optimale financiële beheersing van uitgaven aan groot onderhoud is het van belang dat een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) realistisch is en dat de werkelijke uitgaven ten laste van de voorziening hiermee in de pas lopen. Wij hebben geadviseerd de onderhoudsplannen en de mate van realisatie kritisch tegen het licht te houden.
- Op dit moment constateren wij – in algemene zin - sterk stijgende prijzen voor grondstoffen en materialen. Het prijspeil waarmee wordt gerekend in de plannen moet aansluiten bij de marktontwikkelingen.

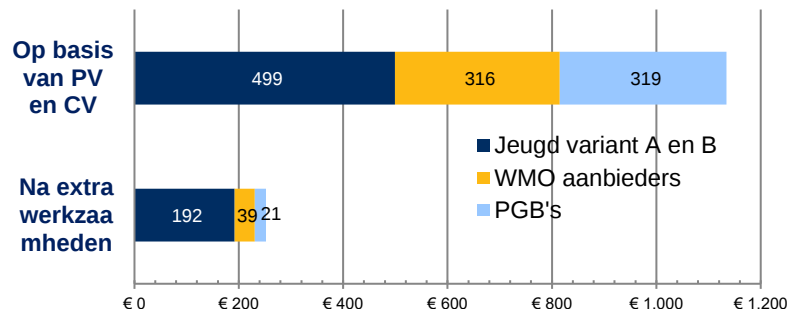
3.5 Jeugdhulp en Wmo

Financiële analyse 2022

Lasten Jeugdhulp en Wmo in € mln

Onzekerheid zorglevering in €K

De lasten in het sociaal domein bestaan voor een belangrijk deel uit Jeugdhulp en Wmo. De lasten voor Jeugdhulp zijn lager dan voorgaand jaar en de lasten voor Wmo liggen in lijn met voorgaand jaar. Hiermee was reeds rekening gehouden in de bijgestelde begroting. De realisatie van lasten ligt hierdoor sterk in lijn met de bijgestelde begroting.

Voor de volledigheid van de verantwoording van de lasten in de jaarrekening is de gemeente afhankelijk van de GR Peelgemeenten (hierna GRP). De GRP heeft hiertoe in april en mei 2023 een afstemming gemaakt tussen de opgeleverde productieverantwoordingen door zorgaanbieders en de eigen zorg-administratie. Om te kunnen concluderen dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd, voert de GRP aanvullende werkzaamheden uit zoals clientonderzoeken. De verantwoording door de GRP en de uitkomsten van de accountantswerkzaamheden die aldaar plaatsvinden zijn door ons geïnspecteerd. Op basis daarvan resteert er 'slechts' € 252.000 als onzekerheid voor de rechtmatigheid en getrouwheid.

Wij merken op dat er een discussie loopt rondom de juridische houdbaarheid van het resultaatgericht indiceren op huishoudelijke hulp. Dit heeft geen consequenties voor de financiële rechtmatigheid van de zorgkosten in 2022.

3.6 Overige bevindingen

Overige bevindingen

Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeenten wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten binnen bedragen circa € 613.000 en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties en diverse vergoedingen en overige inkopen zoals huur en overige exploitatiebijdragen. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk via SiSa – grotendeels gebaseerd op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek over de gehele periode – bedraagt € 1,8 miljoen. Omdat de werkelijke kosten voor de opvang Oekraïne lager zijn dan de vaste normbedragen, heeft de gemeente een voordeel van € 1,2 miljoen gerealiseerd. • Omdat de gemeente aan voorschotbedragen € 1,7 miljoen had aangevraagd en ontvangen, resteert in de jaarrekening een te vorderen positie van circa € 127.000. Wij stemmen in met deze balanspositie.
Claims en juridische procedures	Binnen de gemeente Gemert-Bakel loopt reeds lange tijd een juridisch geschil tussen afvalinzamelaar Attero en een grote groep Brabantse gemeenten. In 2023 is duidelijk geworden dat deze gemeenten een nabetaling moeten doen aan Attero in verband met de afvallevering over de jaren 2015 en 2016. Namens de 21 gemeenten in de regio treedt GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) op als partij die de financiële afhandeling met Attero verricht. De nabetaling aan Attero voor deze 21 gemeenten bedraagt circa € 5,6 miljoen. Over de exacte afrekening en verdeling binnen MRE zijn nog geen definitieve afspraken gemaakt. De gemeente Gemert-Bakel heeft in haar jaarrekening een voorziening getroffen voor deze kwestie van € 590.000. Dit bedrag betreft het geschatte aandeel van de gemeente in de nabetaling op basis van tonnages afval en betreft de meest voorzichtige inschatting. Wij stemmen in met de getroffen voorziening en de toelichting hieromtrent.

3.6 Overige bevindingen

Overige bevindingen

Verlofsaldi

Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening.

De gemeente heeft nog geen voorziening voor dit spaarverlof gevormd in de jaarrekening. De verwachting is dat deze positie in de toekomst gaat ontstaan als meer mensen gebruik gaan maken van deze regeling. Wij adviseren om in 2023 de financiële verplichting ten aanzien van de verschillende soorten verlof (wettelijk, bovenwettelijk, spaarverlof, etc.) in kaart te brengen. Vanuit daar kan er beleid worden gemaakt over de financiële verwerking.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2022 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben in de management letter geadviseerd om een fraudebeleid op te stellen.
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijken verplichtingen.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Claims en juridische procedures	Er zijn geen andere belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiele impact op de cijfers per ultimo 2022, anders dan toegelicht onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen, de paragraaf weerstandsvermogen en bevinding 3.6.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	-	0	n.v.t.
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
B2	Specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C1	Regeling specifieke uitkering reductie energiegebruik	-	0	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	0	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	0	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2022	Zie bijlage 2		
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _totaal 2021	Zie bijlage 2		
G10	Wet inburgering 2021 _gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire _gemeentedeel	-	0	n.v.t.
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire _totalen	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022 _deel gemeente	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	0	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	-	0	n.v.t.
L6	Regeling specifieke uitkeringen uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	-	0	n.v.t.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		Goedkeurend		

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 2_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 3_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 4_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 5_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar 2021	-	0	n.v.t.

Smart decisions. Lasting value.